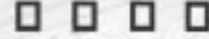

Broerstraat 5

••••• **Zuivere zaken**

Integriteit in de effectenhandel

RUG

Flexibel Mastertraject

De Academie voor Management organiseert postdoctorale leergangen voor leidinggevend en professionals. Deze postdoctorale leergangen worden gediplomeerd door de Rijksuniversiteit Groningen. Vaak hebben onze deelnemers de wens om hun eigen leerproces voor langere tijd richting te geven waarbij men zelf het tempo wil bepalen. Hiervoor heeft de Academie twee flexibele mastertrajecten ontwikkeld waarin men expliciet met kenniscreatie bezig is:

- > Master of Marketing Strategy
- > Master of Human Development in Organisations

Deze mastertrajecten zijn opgebouwd uit 4 stappen.

1. Een postdoctorale leergang van de Academie voor Management.
Keruzen: Strategic Communication Management, Customerbased Marketing Management, Business Strategy Course, Strategic Business Development, Merkmangement, Strategische Marketing van Diensten, Business to Business Marketing, Human Core Business, Opleidingsadviseur, Verandermanagement, HR-Strategie
2. Een tweede postdoctorale leergang
3. Summer Academy in samenwerking met Cambridge
4. De masterproef
Individueel traject: het schrijven van een masterartikel en verrichten van onderzoek

- De deelnemer kan zelf een keuze maken uit een aantal postdoctorale leergangen.
- De deelnemer kan zelf het tempo bepalen (minimaal anderhalf en maximaal zeven jaar).
- De deelnemer kan zelf de keuze van de leergangen afstemmen op de eigen professionele ontwikkeling.

"Ik heb de leergangen Strategische Marketing van Diensten en Human Core Business gevolgd. Tijdens de volgende fase, de Summer in Cambridge, is het idee ontstaan voor mijn onderzoek. Ik vond het fantastisch om in St. John's College te zijn temidden van een enorme belevingsrijke van mensen over hun vakgebied. Ik herinner me onze filosofische discussies. De vraag bijvoorbeeld naar de essentie van vrijheid heeft mij lang doorgewerkt. Je moet het lief hebben om tot de kleinste kamers van je ziel of te dalen, om ook daar de juiste vragen te stellen. De waarde van het mastertraject is dat het niet gaat om het zoeken naar de steen der wijzen of kant en klare oplossingen, maar om het verzoeken de juiste vragen te stellen." drs. Jan Willem van der Wal, human resources manager NIB Capital

Bel voor een persoonlijk studieadvies 050 - 316 21 15
www.academievoormanagement.nl

Deelnemers aan onze postdoctorale leergangen zijn onder andere werkzaam bij organisaties als:
• ABN AMRO • ANWB • Bole International • Cap Gemini • Centraal Beheer • Citroen Nederland • Cobeco Dairy Foods
• Delta Lloyd • Essent • GAK Nederland BV • Grolsche Bierbrouwerij Nederland • Holland Casino • ING Bank Nederland
• Koninklijke Abn-Amro BV • Nissan Europe BV • NRC Handelsblad • OgilvyOne Worldwide • Rabobank Nederland
• Rijkswaterstaat • Rijksoperatieadvies/DTC • Roboco Groep • Samson Bedrijfsinformatie • Sara Lee/Dorwe Egberts
• SNS Bank Nederland • Stinson Nederland • THWA/Campaign Company • TopStart • Unilever • Zilveren Kruis • Zilverleven

Academy & Company Trajecten

Naast de open leergangen organiseert de Academie voor Management In Company Trajecten. Deze trajecten zijn inhoudelijk vergelijkbaar met de open leergangen maar bieden de organisatie specifieke meerwaarde, omdat het individuele leren wordt gekoppeld aan het organisatieleven. Cases en werkdouches zijn getuigen van de organisatie en de specifieke marktcondities waarin de onderneming opereert. Het volgen van een gezamenlijke leergang is hierdoor goed in te passen in een Management Development traject.

Inhoud

- 4 BaMa
- 5 WKB / column van Willem Hofstee
- 6 Zuivere Zaken
- 10 Astma: genen en grote gezinnen
- 12 De bookmarks van... Liesbeth Kneppers
- 13 Uitgelicht: Zephyros
- 14 De portretgalerij wordt vervolgd
- 16 De vliegende tijd
- 19 Ain wondre stad/ Martin Brill over de Akerkstraat
- 20 Voorbij de kwaliteit wint de verleiding
- 22 Academische Opleidingen Groningen
- 25 Brandpunt Groningen
- 26 UEF/column van Geert Sanders
- 28 Alumni Achteraf

Redactioneel

De meeste alumni van de RUG koesteren de herinnering aan hun studietijd. Een intense periode waarin je bezig bent met zelfontwikkeling en zelfontplooiing, talenten ontwikkelt en nieuwe interesses ontdekt. Misschien voelen alumni om die reden veelal ook na de studie een verbondenheid met de RUG. Bijvoorbeeld door lid te zijn van een van de ruim dertig alumniverenigingen. Of door activiteiten te bezoeken als het Voorjaarsdiner op 4 april, waarbij ze ook herinneringen kunnen ophalen aan de studietijd.

Regelmatig fiets ik door de Grote Kruisstraat in Groningen, waar het voormalige Alfa-gebouw omgeven wordt door kleurrijke nieuwbouw. Het gehele complex vormt tegenwoordig het onderkomen voor de Faculteit der PPSW, maar vroeger

studeerde ik daar Moderne Letterkunde. Ik weet nog goed hoe we daar in de winter van 1985 met zijn allen in de aula naar de Elfstedentocht op tv zaten te kijken tussen de colleges door. Gezien het groot aantal Friese medestudenten, bleef het niet bij koffie en werd het nationaal slokje al snel op tafel gezet. In een paar uur tijd werd er een elfstedenlied gecomponeerd, dat nog jaren dienst heeft gedaan. En er is nog zoveel meer te mijmeren. Ik denk aan de bevolgen toespraken die

tijdens de taalbeheersingscolleges van Peter van Lint werden geschreven en gehouden. Of aan de colleges voor het bijvak Culturele Antropologie, waarin ik wegdroomde naar de cultuur en magie van verre landen...

Ook het interview met Douwe Draaisma op pagina 16 van dit blad gaat in op herinneringen. Dit is naar aanleiding van zijn boek *Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt*, waarin hij de werking van het autobiografisch geheugen bespreekt. Draaisma, als psycholoog werkzaam aan de RUG, vertelt bijvoorbeeld hoe het komt dat je vroegere herinneringen soms beter kunt vasthouden dan recente. Naast interessante zaken over ons menselijk brein brengen we verder in dit nummer van *Broerstraat* 5 veel gevarieerde artikelen, met interviews en achtergrondinformatie. Veel leesplezier en blijf ons vooral mailen en bellen met uw opmerkingen, ideeën en waardevolle herinneringen aan uw studietijd!

Lidy Bosker

Colofon

Zeventiende jaargang
Eerste nummer / maart 2002
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalblad voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen. Ook wordt het toegezonden naar oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. Broerstraat 5 wil ertoe bijdragen dat het contact tussen ons aller univer-

siteit en iedereen die daar onderwijs heeft genoten in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres
Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 73 79
alumni@bureau.rug.nl
Fax (050) 363 63 00

Redactie
Andries Bierling
Lidy Bosker
Chris Giebels
Gert Gritter
Wim Sanders
Geert Sanders
Bert Wolfkamp

Internet
http://www.rug.nl (alumni)

Ontwerp en lay-out
In Ontwerp, Assen

Fotografie
- Rob van Ewyck p 8, 10, 13, 27
- Bert Janssen p 16, 20, 28
- Rob Kleinjans p 24
- Vincent Mentzel p 19 (Bril)
- Anja Robertus p 22
- Elmer Spaargaren p 7, 9, 12, 19 (straat)

Productie
Facilitair Bedrijf RUG

Druk
Tijl Offset, Zwolle

Oplage
45.000 exemplaren
Adreswijziging/aanmelding
(050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

DE BACHELOR-MASTERSTRUCTUUR KOMT ERAAN. MOOI, MAAR WAT
ZIJN DE GEVOLGEN VOOR AFGESTUDEERDEN? ZEVEN PRANGENDE
VRAGEN EN BEVRIJDENDE ANTWOORDEN.

BaMa

Het is binnenkort gedaan met de Nederlandse doctoraalopleidingen. Studenten van straks zijn na drie jaar bachelor. En na een beroepsgericht of meer wetenschappelijk vervolg van een of twee jaar mogen zij zich master noemen. Waar komt de BaMa nu eigenlijk op neer? George Mulder, van de afdeling Academische Zaken en Internationale Samenwerking van de RUG, beantwoordt zeven vragen.

Waar is die BaMa-structuur nu eigenlijk goed voor?

→ 'Er zit een politieke motor achter. Alle Europese landen voeren het stelsel in, om door betere afstemming van hun onderwijs het begrip "Europa" meer voor de mensen te laten leven. Studietoelagen en diploma's worden beter vergelijkbaar, uitwisselingen makkelijker. Straks kun je net zo makkelijk een masteropleiding in Bologna of Parijs volgen als in Groningen.'

Wie krijgen er met het nieuwe stelsel te maken en wanneer?

→ 'Alle nieuwe eerstejaars gaan in de BaMa-structuur studeren. Maar per 1 september aanstaande zal nog niet elke faculteit ook direct haar studieprogramma helemaal hebben aangepast. De faculteiten Bedrijfskunde, Economie, Letteren en Rechten voeren pas in 2003 een nieuw programma in.

De huidige studenten, die begonnen zijn in het oude doctoraalsysteem, zullen zoveel mogelijk worden ingepast in de nieuwe ordening. In de praktijk zal hen dat nauwelijks in moeilijkheden brengen. Oud en nieuw lijken erg op elkaar. En natuurlijk komen er allerlei overgangsbepalingen.'

Zijn de nieuwe afgestudeerden net zo bekwaam als wij?

→ 'Daar gaan we wel van uit. De gedachte is steeds geweest dat aan het eindniveau niks mocht veranderen. Eindniveau masterdiploma is eindniveau doctoraal. Er zullen natuurlijk

wel de nodige overgangsproblemen zijn. Zo moeten de eerste drie jaar in de BaMa beslist een afgerond geheel zijn. Dat krijg je niet als je domweg het laatste jaar van een vierjarig doctoraal schrapt. Nieuw is ook dat het trimestersysteem weer een semesterindeling wordt. Er komen kinderziektes, maar die zijn van korte duur. Alles komt weer goed.'

Moet ik mijn visitekaartje veranderen?

→ 'Je mag de titel van doctorandus, ingenieur of meester blijven gebruiken, als die toch al op je kaartje staat. Maar als je aan nieuwe kaartjes toe bent zou ik die titels er niet meer op zetten. Zeker niet als je je kaartje in het buitenland gebruikt. Als je daar de drs.-titel voert, denken ze dat je twee keer doctor bent. En bij de meestertitel ben je al gauw "mister". Afgestudeerden mogen zich trouwens al betrekkelijk lang master noemen. Master of science (MSc) voor bèta's, medici, economen

en econometristen, legium magister (LM) voor juristen, en master of arts (MA) voor de rest.'

Blijft de doctorstitel wél bestaan?

→ 'Ja. Wie promoveert wordt gewoon doctor.'

Wat is een bachelorgraad alléén waard?

→ 'De universiteiten zeggen allemaal dat na drie jaar ophouden met je studie in principe een verkeerde stap is. Het bachelordiploma is weliswaar een academisch diploma, maar de bacheloropleiding is geen volledige opleiding, alleen een begin. Hoewel het niet helemaal voorspelbaar is. Ik denk dat er sectoren op de arbeidsmarkt zijn waar

bachelors erg gewild zijn. Neem informatica. Nu zie je ook al dat veel informatici voortijdig de universiteit verlaten en een baan nemen. Straks kunnen ze dat na drie jaar doen met een echt diploma.'

Toen de Europese onderwijsministers in 1999 in Bologna besloten allemaal de BaMa in te voeren, spraken zij af daarvoor tien jaar de tijd te nemen. Nederland is na drie jaar al klaar met deze megahervorming. Vanwaar die haast?

→ 'Wij zijn altijd heel fanatiek in het Europese klasje en dit is echt een wereldrecord qua inspelen op wettelijke veranderingen. We hadden het veel rustiger aan kunnen doen. Het Neder-

landse onderwijs had geen enkel probleem! Bovendien is de wet nog niet eens klaar. Die moet nog door de Eerste Kamer! Daar komt bij dat wij ook nog eens stukken grondiger hervormen dan bijvoorbeeld Duitsland. Daar blijven oude structuren gewoon bestaan, naast iets nieuws.

In Nederland is veel draagvlak voor internationalisering, maar dat is niet echt een antwoord op de vraag waarom wij altijd zo hard lopen bij het veranderen van structuren. Voor een antwoord op die vraag moet je diep in de Nederlandse identiteit graven, ben ik bang.'

Ellis Ellenbroek

Professioneel management?

Column

Bij mijn faculteit moeten tegenwoordig wekelijks briefjes worden ingevuld voor als je thuis of buitenshuis aan het werk bent. Deze vorm van 'professioneel management' heeft al de landelijke pers gehaald. De achtergrond schijnt te zijn dat ongebruikte vrije dagen nu in geld kunnen worden omgezet. Dus wil men weten of je thuis achter het bureau zit of gras maait. De winst van zo'n tijdschrijfoperatie is nihil: de enkeling die de kantjes er af wil lopen, doet dat toch wel. De kosten zijn bepaald niet triviaal: bureaucratie kost tijd en vooral irritatie.

Hoe komt het dat zo'n oudbakken systeem toch weer uit de kast wordt gehaald? In dit geval door de regel dat overwerk financieel moet worden beloond, als ware het een vorm van zelfopoffering. Dat idee slaat in elk geval niet op wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Dat doe je namelijk omdat je er lol in hebt. Bij de randcondities hoort een fatsoenlijke honorering, zodat je de lol niet vergaet, maar ook weer niet zoveel dat het de aandacht afleidt: economische prikkels zijn de pest voor de intrinsieke motivatie. Meer in het algemeen ondervinden we momenteel de gevolgen van de overproductie van economen en bedrijfskundigen vanaf de jaren Tachtig. Door het bedrijfsleven kon die plaag niet worden geabsorbeerd, dus velen zijn tegen heug en meug in de collectieve sector terechtgekomen. Het spreekt vanzelf dat ze nu proberen daar hun gedachtegoed,

gebaseerd op ruilrelaties, op los te laten. In een zwakke poging tot misleidend taalgebruik hebben ze ook nog de term 'professioneel management' bedacht - alsof management een professie zou zijn.

Intussen professionaliseert alom de arbeid zelf, naar het model van de universiteit die al eeuwen een professionele organisatie belichaamt: eentje waar mensen werken uit intrinsieke motivatie, en waar vervolgens vertrouwensrelaties tussen professional en cliënt, publiek en geldgever, tussen professionals onderling, en tussen professional en beheer de norm zijn. Die ontwikkeling is heel bedreigend voor economen, want ze kunnen er helemaal niks mee: ruilrelaties en financiële prikkels en sancties slaan niet aan bij mensen die eigenlijk wel zouden willen betalen om hun werk - dat is: iets doen waar anderen wat mee kunnen - te mogen voortzetten.

'Professioneel management' tussen aanhalingstekens betekent Inhuren, Aansturen en Afrekenen (IAA-management). Met beheer van professionele organisaties, dus professioneel management in de eigenlijke betekenis, heeft dat helemaal niets te maken.

Zielig eigenlijk voor die mensen, nietwaar?

wkb Hofstee

WKB

Zuiverere Zaken

DE AFGELOPEN TIEN JAAR IS DE EFFECTENHANDEL SNEL EN INGRIJPEND VERANDERD. VROEGER WAS BELEGGEN IETS DAT MEN IN DE BETERE KRINGEN DEED, NU HOUDT EEN OP DE VIER NEDERLANDSE HUISHOUDENS ZICH BEZIG MET EFFECTEN. OOK VOOR BEDRIJVEN LIJKT DE GANG NAAR DE BEURS STEEDS VANZELFSPREKENDER. DE REGELS EN MORES IN DE FINANCIËLE WERELD DREIGEN BIJ DEZE SNELLE ONTWIKKELINGEN ECHTER ACHTEROP TE RAKEN. TIJD VOOR EEN ONDERZOEK NAAR DE MORELE GRONDSLAGEN VAN DE EFFECTENHANDEL. GEORGE MÖLLER, BESTUURSLID VAN HET UBBO EMMIUS FONDS VAN DE RUG, BRACHT BEURS EN WETENSCHAP BIJ ELKAAR. OP KOSTEN VAN EURONEXT AMSTERDAM NV IS ONLANGS HET ONDERZOEKSPROJECT 'INTEGRITEIT IN DE EFFECTENHANDEL' GESTART.

Ethiek zoekt aansluiting bij effectenhandel

Volgens RUG-hoogleraar Effectenrecht M.W. den Boogert is één ding zeker. 'Het functioneren van de financiële markt is geen ver-van-mijn-bed-show meer, zoals we vroeger dachten. We hebben er allemaal mee te maken via bijvoorbeeld ons pensioen of onze hypotheek.'

Den Boogert leidt het multidisciplinaire project 'Integriteit in Effectenhandel'. Hij schetst hoe de effectenhandel zich binnen tien jaar heeft ontwikkeld tot een wijdvertakt, mondiaal gebeuren dat 24 uur per dag in bedrijf is. Om het uur komt het beursjournaal voorbij op de radio en de dagbladen puilen uit met extra financiële pagina's. Beleggen is in. Voor grote solide partijen, zoals pensioenfondsen en levensverzekeraars, en voor kleine spaarders. In het

Mick den Boogert

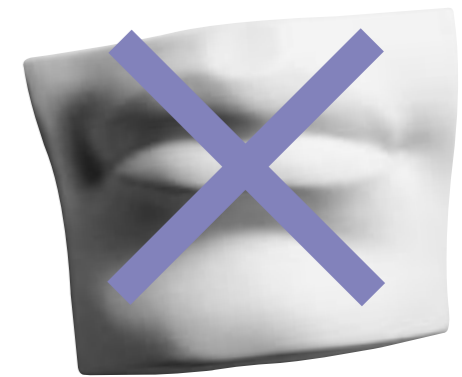
kielzog breidde ook de regelgeving zich uit tot een volgens Den Boogert 'oerwoud van regels', maar al te vaak naar aanleiding van een schandaal.

Halsmisdrijf

De vraag die de projectgroep in navolging hiervan stelt is: wat is het ethische gehalte van de effectenhandel en is de regelgeving adequaat genoeg? 'Het denken hierover is in een enorme stroomversnelling geraakt. We zijn te hijgerig achter de veranderingen aangehold zonder op een fundamentele manier deze regelgeving te doordenken. Welke regels zijn normatief van aard? Welke regels zijn niet meer dan spelregels om de handel efficiënt te laten verlopen? Genoeg redenen om vanuit wetenschappelijk perspectief te analyseren wat de ethische vereisten zijn van de effectenhandel.

De informatievoorziening is het kloppend hart van de effectenhandel. Beursgenoteerde bedrijven zijn verplicht onverwijld correcte informatie te verschaffen over zaken die van invloed zijn op de koers van hun aandeel. Een 'fair and orderly' beurs gaat uit van gelijke uitgangspunten en kansen doordat alle partijen over dezelfde informatie beschikken. Den Boogert: 'Ethisch gezien ligt dit helder. Verschaf je onvolledige of zelfs incorrecte informatie, zoals men indertijd zei over de prospectus van World Online en nu weer over Enron, dan zit je fout.'

Volgens de huidige regelgeving van de effectenhandel is het ook onethisch om te handelen op basis van informatie waarover andere partijen niet kunnen beschikken. Den Boogert legt uit dat dit niet hetzelfde is als handelen met kennis van zaken. 'Iemand die als fondsbeheerder bij een bank werkt en zich zeer grondig heeft verdiept in het

effectenvak, belegt waarschijnlijk met meer succes dan iemand er minder intensief mee bezig is. Wat deze functionaris niet mag doen is zelf profiteren op grond van informatie die hij uit hoofde van zijn functie heeft.' Het bekendste voorbeeld van handelen op basis van specifieke informatie is het handelen met voorwetenschap. 'Dat vinden we tegenwoordig bijna een halsmisdrijf, denk maar aan de comotie rondom Cor Boonstra.'

Luistervinken

Toch vindt Den Boogert de ethische dimensie van het verbod van handelen met voorwetenschap niet zo eenvoudig als wordt gesuggereerd. Hij geeft een voorbeeld: 'Stel, je zit in de trein en je hoort iemand een mobiel telefoongesprek voeren. Je vangt iets op dat zeer koersgevoelig is. Mag je op basis van die informatie handelen? Nee dus. Ben je verplicht die informatie te delen met anderen? Moet je meteen het ANP bellen? Ook niet. En als je dan toch gaat handelen als particuliere belegger en je maakt een winstje. Benadeel je dan iemand anders? Dat is onwaarschijnlijk, want het aandeel zou toch wel verkocht zijn en als kleine belegger heb je geen invloed op de koers. Waarom vinden we het dan toch onethisch? Allemaal vragen waar we nog geen afdoende antwoord kunnen geven.'

Bij het project zijn behalve juristen ethici en economen betrokken. Den Boogert: 'Het is belangrijk om vanuit verschillende gezichtspunten naar de regels te kijken. Vanuit economisch perspectief heb je voor een perfecte handel zoveel mogelijk aanbieders en afnemers nodig. Als informatie ertoe bijdraagt dat dit aantal toeneemt is dat goed voor de werking van de markt, ongeacht hoe je aan die informatie gekomen bent. Maar vanuit psychologisch perspectief heb je te maken met het vertrouwen in die markt. Als dat geschaad wordt, bijvoorbeeld door het gebruik van voorkennis, gaan beleggers minder handelen.'

In het kader van het project wil Den Boogert het huidige oerwoud van regelgeving onder de loep nemen. Dat is de taak van de academische wereld, meent hij. 'Het zou veel beter zijn als er minder regels waren die wel veel duidelijker zijn en een ethische grondslag hebben. Dan zie je ook meteen hoe duvels moeilijk het is ethische regels te herkennen.'

Oplossingen ziet Den Boogert onder meer in een goede educatie. 'Er komen steeds meer integriteitstrainingen voor functionarissen in de effectenhandel. Deze mensen hebben soms drie verschillende petten op. Werken bijvoorbeeld voor een particuliere klant, hun eigen bank en voor de vermogensbeheerders van zo'n bank. Zij moeten een evenwichtige manier vinden om hiermee om te gaan. Hij is nog lang niet klaar met dit onderwerp. 'We hebben in Nederland een enorme achterstand op de VS. Daar is security law al zeventig jaar een hoofdvak. Hier beginnen we er nog maar net mee.'

Marjan Brouwers

Martin van Hees

Beperkingen van de ethiek

De ethiek kan een belangrijke bijdrage leveren, maar de verwachtingen moeten niet te hoog zijn, vindt ethicus Martin van Hees. Ethische principes ontstaan slechts langzaam en veranderen bovendien.

'Een belangrijk, maar ook ambitieus onderzoek,' zo typeert Van Hees het projectvoorstel 'Integriteit in de effectenhandel'. 'Ik ben er bijvoorbeeld sceptisch over of er wel gesproken kan worden over "de morele grondslagen" van een bedrijfstak. In iedere maatschappelijke sector zie je dat ethische principes pas langzaam ontstaan en in de loop van de tijd ook vaak weer verschuiven.'

Integriteit

Het begrip 'integriteit' is volgens Van Hees niet eenduidig. Situatie en context bepalen de invulling. 'Er bestaan verschillende opvattingen, maar in grote lijnen houdt integriteit in dat je

de verschillende rollen en functies die je in je leven vervult op elkaar afstemt. Dat je dus consequent bent. Wat precies integer is, hangt uiteraard af van de rol of functie die je vervult. Terwijl het voor een wetenschapper bijvoorbeeld van integriteit getuigt om geduldig te zijn, zou een journalist met dezelfde eigenschap zijn werk juist niet goed doen. De effectenhandel is gebaat bij publiekstrouwen en dat is daarom voor dit project het uitgangspunt. Samen met juristen en economen kunnen ethici de heersende morele opvattingen boven tafel brengen. Bij de ethische dilemma's kan de ethicus in kaart brengen welke overwegingen te maken zijn en wat de consequenties zijn van verschillende keuzes.

Er is natuurlijk niet voor elk dilemma een pasklaar antwoord of slechts één juiste afweging of beslissing. Neem dat voorbeeld van dat telefoongesprek in de trein. Het dilemma is dan of je op basis van die koersgevoelige informatie mag handelen. Hoewel die afweging voor jou blijft bestaan, vind ik in eerste instantie dat de beller verre van integer handelt. Die schaadt zijn bedrijf door vertrouwelijke informatie in de openbaarheid te brengen. Zeer waarschijnlijk is de beller zich hiervan niet eens bewust. Een belangrijke manier om integer handelen – binnen een bedrijf of in het dagelijks leven – te bevorderen, is bewustmaking. Het bewust maken van ongeschreven en onuitgesproken afspraken. Vaak zijn dat geen wetten die je kunt handhaven met sancties; integriteit moet vanuit de mensen zelf komen.'

Omgangsvormen

'Een voorbeeld waaraan je kunt zien dat in de loop van de tijd onuitgesproken omgangsvormen ontstaan, is mobiel bellen in het openbaar. Op sommige plaatsen zie je dat er duidelijkheid ontstaat waar niet gebeld kan worden. In de bioscoop, bijvoorbeeld. Op andere plaatsen – de trein is misschien wel het

meest bekende voorbeeld – zie je dat dergelijke afspraken nog niet zijn ontstaan. De ethiek kan een belangrijke rol spelen bij het in kaart brengen van dergelijke "codes". Zij kan laten zien waarom zij zich op sommige plaatsen minder snel ontwikkelen dan op andere en waarom dergelijke afspraken wel of niet gewenst zijn.

Het past ook in de tendens waarin filosofie steeds vaker wordt beoefend in combinatie met andere wetenschapsgebieden. In de ethiek is die ontwikkeling misschien wel het verst gevorderd, zoals te zien is aan vakgebieden als medische ethiek en bedrijfsethiek. De filosoof die vanuit de studeerkamer de wereld verblijdt met zijn wijsheden bestaat al lang niet meer.'

Ingemarie Kroesen

Het perfide aandeelhouderskapitalisme

Met de ethiek in het bedrijfsleven wordt het er niet beter op. Volgens prof. dr. A. van Witteloostuijn krijgen aandeelhouders steeds meer macht en bedrijven kijken daardoor alleen nog naar de korte termijn.

Zoals al bleek uit zijn boek *De Anorexia Strategie* heeft Van Witteloostuijn weinig fiducia in het ethisch gehalte van het bedrijfsleven. Hij beschrijft hoe winstgevende bedrijven verslaafd raken aan het saneren en ondanks

Arjen van Witteloostuijn

prachtige winstcijfers toch grote groepen werknemers ontslaan. En dat allemaal om de machtige aandeelhouders te vriend te houden.

Verwerpelijk aandeelhouderskapitalisme, vindt hij. 'Uiteindelijk snijden deze bedrijven in hun eigen vlees. Want het gaat wringen wanneer topmanagers voor miljoenen aan opties innen en de medewerkers het moeten doen met een loonbod dat ver onder het inflatieniveau ligt. Nu het slechter gaat met de economie zie je conflicten hierover in het kwadraat terugkomen. Kijk maar naar Enron, KPN en Philips.' Bedrijven manipuleren informatie vaak, meent Van Witteloostuijn. 'Een scheidend topman laat een topbiz achter door de balans eens lekker op te kloppen. Zijn opvolger kondigt meteen een dramatische val in de winst aan, zodat hij zich alleen nog maar kan verbeteren. Ik vind dat dus niet ethisch. Accountants zouden dit moeten controleren, maar die zijn vaak via een u-bochtconstructie ook adviseur van zo'n bedrijf. En ja, wiens brood met eet... Je moet de adviespraktijk en de accountantspraktijk ontkoppelen. Of beter nog, van de controle een overheidstaak maken. Er hoort geen financiële relatie te zijn tussen degene die controleert en degene die gecontroleerd wordt.'

Het kan ook anders, vindt Van Witteloostuijn. 'Ik ben een voorstander van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat een bedrijf niet alleen winst wil maken, maar ook aandacht besteedt aan andere belangen, zoals het milieu, de stad waar de onderneming gevestigd is, sociale belangen. Hij heeft er zelf geen onderzoek naar gedaan, maar noemt de Bodyshop en Ahold als bedrijven die als ethisch bekend staan. 'Uit onderzoek blijkt dat dit soort bedrijven op den duur winstgevender zijn dan andere bedrijven. Het duurt alleen lang.'

Beklaagdenbankje

'Het is de tijdgeest,' aldus Van Witteloostuijn. 'In de jaren zestig en zeventig zat het bedrijfsleven in het beklagdenbankje; in de jaren tachtig werd het op een voetstuk gezet, waren topmanagers de nieuwe heiligen.' Al ziet hij ook weer langzaam een tegenbeweging op gang komen, zoals de antiglobaliseringsbeweging. 'Dat duurt alleen heel lang. Het probleem is dat politieke besluitvorming op macht is gebaseerd. En de macht ligt bij het grote bedrijfsleven. Dat zie je in de VS in volle omvang. Daar heeft het bedrijfsleven de politici gefinancierd en de politiek in zijn zak. In Nederland is de invloed van het grote bedrijfsleven minder groot, maar die invloed is er wel degelijk.'

De academische wereld heeft volgens Van Witteloostuijn de taak dit soort dingen goed te onderzoeken en zoveel mogelijk de 'waarheid' te achterhalen. 'Laat maar eens zien dat je productiviteit daalt als je als bedrijf de beloningsverschillen te veel laat oplopen. Laat maar zien. En maak wat je vindt ook wereldkundig.'

Marjan Brouwers

Astma: genen en grote gezinnen

Koppelman

ÉÉN OP DE DRIE NEDERLANDERS HEEFT EEN ALLERGIE. EEN DEEL HEEFT OOK ASTMA. EN HET AANTAL MENSEN MET ALLERGIE OF ASTMA NEEMT TOE. DE REDEN? HET HEEFT IETS TE MAKEN MET ONZE LEEFOMGEVING. MAAR OOK GENEN SPELEN EEN ROL.

Astma-onderzoek is een speerpunt van de Rijksuniversiteit Groningen. Al tientallen jaren worden astmapatiënten en hun families gevolgd. Het was onder meer dit type onderzoek waarvoor hoogleraar longziekten prof. dr. Dirkje Postma in 2000 de Spinoza-premie, ook wel de 'Nederlandse Nobelprijs' genoemd, ontving. Onderzoek naar de genetische achtergrond van astma is ook een zwaartepunt van het Groningen Genomics Centrum.

In die context vond het onderzoek van de arts Gerard Koppelman plaats. Hij promoveerde bijna een half jaar geleden bij Postma op het proefschrift *Genetics of asthma and atopy*, de genetica van astma en allergie.

'Het is al heel lang duidelijk dat bij zowel astma als allergie erfelijkheid én omgeving een rol spelen,' legt Koppelman uit. Een van die 'omgevingsfactoren' is de gezinsgrootte. Bevolkingsstudies laten zien dat in grote gezinnen minder vaak allergieën voorkomen. Nu hebben de meeste patiënten met astma ook last van allergie. Wat Koppelman interesseerde was de vraag of er in gezinnen waarin astma vaak voorkomt ook een relatie is tussen het optreden van astma en allergische klachten en de gezinsgrootte. 'De omgeving is van belang. Maar, wilde ik weten, is dat ook zo in gezinnen met een duidelijke genetische aanleg voor deze klachten? Doet de omgeving er dan nog toe?'

'Boerderij-effect'

Uit het bestand van het voormalig astmacentrum Beatrixoord haalde hij 200 families met een verhoogd risico op astma. In totaal ging het om 1259 mensen. Hij keek naar het vóórkomen van allergische klachten en astma, en naar de gezinssamenstelling. Dat het gezinnen met een verhoogd risico betrof werd al snel duidelijk. 'Ik vond bij de helft van de kinderen van een astmapatiënt allergische klachten, normaal is dertig procent.' De allergie spoorde hij op via een huidtest, waarbij allergenen (stoffen die een allergische reactie kunnen veroorzaken) in de huid gespoten worden. En wat bleek? Het aantal allergische reacties van vijfde of latere kinderen binnen een gezin bleek de helft te zijn van dat van eerstgeborenen. Het hebben van veel oudere broertjes of zusjes lijkt dus bescherming te bieden, ook al hebben deze kinderen mogelijke 'allergiegenen'. Voor astma was het effect minder duidelijk aanwezig.

De reden voor dit beschermende effect van grote gezinnen is

nog niet duidelijk. 'De meest gangbare hypothese is dat kinderen met veel oudere broers en zussen meer infecties oplopen. Dat zou het afweersysteem minder overgevoelig maken.' Koppelman wijst ook op andere studies, die een vergelijkbaar beschermend effect vonden bij kinderen die op jonge leeftijd naar de crèche gingen. 'En je hebt het 'boerderij-effect'. Kinderen die veel in stallen komen zijn ook minder vaak allergisch.' Welke omgevingsfactoren precies van belang zijn is het onderwerp van vervolgonderzoek.

Risicogenen

Koppelman keek niet alleen naar omgevingsfactoren. Via een samenwerkingsverband met de Amerikaanse Wake Forest University is ook gezocht naar allergie-genen. Of, om preciezer te zijn, naar gebieden op de chromosomen (de lange DNA-strengen waarop de genen liggen) die een verhoogd risico op allergie en astma dragen. Dat kan door binnen families te kijken welke gezinsleden allergie of astma ontwikkelen, om dan vervolgens een verband te leggen met de overerving van bepaalde stukken DNA. Op deze manier vond Koppelman regio's op verschillende van de 23 menselijke chromosomen die zo'n allergie- of astmarisico-gen bevatten. 'Dat zijn dan wel grote stukken DNA, met soms wel honderd tot honderdvijftig genen.'

Gelukkig kwam net aan het eind van zijn onderzoek de eerste – ruwe – kaart van het menselijk genoom klaar. Daardoor kon hij binnen die regio's kijken welke genen in aanmerking kwamen. 'Bijvoorbeeld genen die iets te maken hebben met het afweersysteem.' Zo vond hij twee genen waarbij een afwijkende vorm de kans op astma licht deed toenemen. Maar mensen die van beide genen de afwijkende vorm droegen, hadden een maar liefst vijf maal zo hoge kans op astma. 'Zo zie je dat bij dit soort ziekten ook de interactie tussen genen van belang is.' Het maakt de puzzel er niet eenvoudiger op, maar wel interessanter.

Koppelman is inmiddels al geruime tijd in opleiding tot kinderarts in de Beatrix Kinderkliniek van het AZG. Toch blijft hij betrokken bij het astma-onderzoek. 'Ik help mee bij het opzetten van nieuwe projecten en ga af en toe naar een congres. Want het is toch een voorrecht binnen een zich zo snel ontwikkelend gebied te werken.'

René Franssen

Liesbeth Kneppers

Liesbeth Kneppers is hoogleraar bedrijfskunde en lid van de Eerste Kamer voor de VVD. Tijdens de Voorjaarsdiners op 4 april 2002 verzorgt zij een lezing in Het Pakhuis in Amsterdam. In 'de bookmarks van...' geeft Kneppers uitleg over haar favoriete internetsites.

Professioneel

→ <http://www.overheid.nl>

Een site met veel informatie over de overheid, voor burgers en ambtenaren. Alle wetsontwerpen, handelingen en agenda's van Eerste en Tweede Kamer zijn er te vinden. Erg handig voor juristen, om direct over te beschikken. Ik gebruik deze site veel. Als voorzitter van de examencommissie bij Bedrijfskunde kreeg ik recent een brief waarbij ik mij afvroeg of de commissie wel bevoegd was een uitspraak te doen. Bij de zoekfuncties onder wetgeving 'WHW' (wet hoger onderwijs) en 'examencommissie' intypen en je krijgt keurig alle artikelen waarin het woord 'examencommissie' voorkomt op je scherm. Daarnaast ook informatie over (het functioneren van) het parlement, commissies, kamerleden etc..

→ <http://europa.eu.int/eurlex/nl/index.html>

bevat full text EU-verdragen, wetgeving en jurisprudentie. Eveneens onmisbaar voor juristen.

→ <http://www.infodrome.nl/infodromezine/index.nl>

Infodrome is een denktank voor de overheid op het gebied van samenleving en ICT. Gebruikersvriendelijke site met zeer veel informatie en links.

Privé

→ <http://www.groningerkerken.nl>

Als geboren en getogen Amsterdamse woon ik op het Groningse platteland. Daar staan prachtige kerkjes die veelal door de Stichting Groninger Kerken in oude luister worden hersteld. Op deze site wandel je als het ware een kerk in.

→ <http://www.kranten.com>

Als je relatief lang van huis bent, betekenen dit soort sites veel. Je blijft op de hoogte. Drie jaar geleden ben ik met studenten zes weken in China geweest. We lazen toen dat het kabinet was gevallen (nacht van Wiegel), hetgeen voor mij spannend was aangezien ik enkele dagen later in de Eerste Kamer werd gekozen.

→ <http://www.frankrijk.nl>

Ons favoriete vakantiegebied is Frankrijk. Op deze pagina kun je heel veel informatie vinden, accommodatie, het weer, routes, etc. In mei gaan wij naar <http://www.bormeslesmimosas.com>. Dit plaatsje aan de Côte d'Azur heeft een eigen webadres.

→ <http://www.fourmilab.ch>

Een site die zeer veel (wetenschappelijke) informatie bevat over uiteenlopende onderwerpen. Zelf kijk ik af en toe op de 'earthview'. Vanaf satellieten kijk je dan naar de aarde en kun je bijvoorbeeld inzoomen op Nederland.

Op donderdag 4 april 2002 vinden weer de Voorjaarsdiners plaats, waarbij alumni onder het genot van een goede maaltijd kunnen luisteren naar lezingen van vooraanstaande RUG-alumni of RUG-wetenschappers. Voor de snelle beslissers zijn er (onder voorbehoud) nog enkele plaatsen beschikbaar. U kunt daarvoor contact opnemen met de Alumni Relations Officer, Lidy Bosker: a.h.bosker@bureau.rug.nl of tel. (050) 363 46 84. Deelname kost € 25,- per persoon (€ 20,- voor alumnipashouders). Uitgebreide informatie vindt u in de *Broerstraat 5* van december 2001 (p. 10-11) of op <http://www.rug.nl> (alumni)

Programma

Amsterdam:

Maurits Bruel over 'boeien en binden van werknemers' en Liesbeth Kneppers over 'flexibiliteit, de werknemer en de werkgever'. Gastheer is Jos Staatsen, voorzitter van het College van Alumni.

Den Bosch:

Wout van Bekkum over 'de mythe van de Oriënt' en Jan Keulen over 'journalistiek en het Midden-Oosten'. Winnie Sorgdrager (College van Alumni) en Marius Kooyman (College van Bestuur) ontvangen de gasten.

Groningen:

Willem de Haan over 'zinloos geweld' en Donald Uges over 'de scheikunde van de misdaad'. Gastheer is rector magnificus Doeko Bosscher.

Ysbrechtum/Sneek:

Jacques Wallage over 'lokale verandering in een global village' en Paulus Huigen over 'platteland met verbeelding'. Geert Sanders (Ubbo Emmius Fonds) is uw gastheer.

Zwolle:

Rien Meijerink over 'gezondheids-zorg en hoger onderwijs: taak of markt?' en Trudy Dehue over 'wat mag wetenschap heten?'. Gastheer is Simon Kuipers, voorzitter van het College van Bestuur.

Zephyros, alumnivereniging voor Griekse en Latijnse Taal en Cultuur

- Oprichtingsjaar: 2001
- Aantal leden: ong. 30
- Contributie € 15 per jaar (gratis in het eerste jaar na afstuderen)
- Orgaan: Nieuwsbrief

V.l.n.r. Annette Harder, Gerry Wakker en Nienke Sleutjes

Een nieuwe wind

'Eigenlijk ging het heel gemakkelijk. We hebben de statuten opgevraagd van een bestaande vereniging en die aangepast aan onze eisen. Vervolgens zijn we daarmee naar de notaris gestapt. Binnen een paar weken was Zephyros een feit.'

Eind vorig jaar besloten Annette Harder en Gerry Wakker, stafleden van de vakgroep Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC), samen met de kersverse alumna Nienke Sleutjes, een alumnivereniging op te richten. Gerry Wakker: 'Voor studenten GLTC is er al jaren de studievereniging Boreas, de Noorderwind. Maar als na de studie Boreas de oud-studenten uit het instituut had geblazen, was er niets meer. We hopen dat Zephyros, de Westenvind, GLTC-alumni zo af en toe weer naar Groningen brengt.'

Bijblijven en bijpraten

Om dat te bereiken verstuurt de nieuwe alumnivereniging twee keer per jaar een nieuwsbrief en organiseert verschillende activiteiten. 'Lezingen, borrels, museumbezoek. Het is de bedoeling dat oud-studenten op de hoogte blijven van ontwikkelingen in hun vakgebied, maar ook ruimschoots de gelegenheid krijgen met elkaar bij te praten of kennis te maken,' aldus Wakker. 'Bovendien krijg je als vakgroep zo een veel beter contact met het werkveld. Veel GLTC-ers komen terecht in het middelbaar onderwijs. Via hen kun je te weten komen hoe de opleiding aansluit bij de praktijk. Maar ook welke veranderingen er spelen en hoe zij die ervaren.'

Uit navraag bij de vakgroep en bij ouderejaarsstudenten bleek de belangstelling voor de vereniging groot. Inmiddels hebben zich al zo'n dertig leden aangemeld. Op 1 juni organiseert Zephyros haar eerste jaarvergadering in combinatie met een lezingendag. Het thema is 'De klassieken buiten de klassieken'.

Adres:

Zephyros
t.a.v. Gerry Wakker
Oude Boteringestraat 23.
9712 GC Groningen
Tel (050) 363 60 37 of 363 60 50
Fax (050) 363 72 63
e-mail: g.c.wakker@let.rug.nl

De portrettengalerij wordt vervolgd

Geportretteerde hoogleraren

- 1 D.A. Doornbos (analytische chemie en farmaceutische analyse)
- 2 H.J.W. Drijvers (Semitische taal- en letterkunde en archeologie Nabije Oosten)
- 3 W.K. van Dijk (psychiatrie)
- 4 L.D. Eerland (heelkunde)
- 5 S. Franken (oogheelkunde)
- 6 W.K.B. Hofstee (psychologie)
- 7 J.N. Homan van der Heide (thoraxchirurgie)
- 8 P.J. Kuijjer (heelkunde)
- 9 A. Maddison (economische sociologie)
- 10 T.M. Malingré (farmacognosie)
- 11 E. Mandema (inwendige geneeskunde)
- 12 H.O. Nieweg (hematologie)
- 13 J. Pen (staatsuishoudkunde en leer der openbare financiën)
- 14 T.H. The (inwendige geneeskunde)
- 15 A.I. van de Vooren (toegepaste wiskunde)
- 16 F. van der Woude (experimentele geneeskunde van de vaste stof)

Kunstenaars

- Maria Affourtit-Franken (5)
 Arnout van Albada (1)
 Bob Bruyn (4)
 Michael Buter (2)
 Sam Drukker (8, 11)
 Marcel Duran (15)
 Douwe Elias (16)
 Trudy Kramer (7)
 Dorine Kuiper (10)
 Hans Musters (12)
 Carla Rodenberg (6, 9, 14)
 Tijn Roebroek (3)
 Matthijs Röling (13)

1

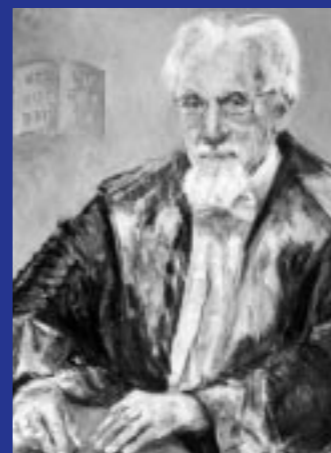
2

3

4

5

6

7

8

Een karakteristiek beeld van de RUG is de galerij van 160 hoogleraarportretten in de Senaatskamer van het Academiegebouw. Omdat deze ruimte vol is, heeft de universiteit besloten de galerij voort te zetten in de faculteitskamers. Het plaatsingsbeleid is herzien, ook om het portretten van hoogleraren nieuw leven in te blazen. Geschrap is bijvoorbeeld de regel dat het portret pas mag worden geplaatst als de betreffende hoogleraar is overleden. Het resultaat: zestien portretten, die op 19 december 2001 werden aangeboden aan de universiteit.

9

10

11

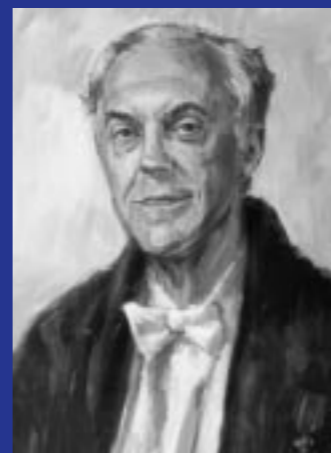
12

13

14

15

16

Kandidaten

Om in aanmerking te komen voor de portrettengalerij moet een hoogleraar ten minste tien jaar aan de RUG verbonden zijn geweest en iemand van academisch aanzien zijn.

Portret

Het portret moet een artistieke en kunsthistorische waarde hebben en geschilderd zijn. Ook mag het niet afwijken van het formaat van 55 x 70 cm.

Plaatsing

Het initiatief voor plaatsing kan bij de faculteit of afdeling liggen, maar ook bij de hoogleraar zelf of zijn/haar familie.

ELK JAAR BEZOEKT PSYCHOLOOG DOUWE DRAAISMA DE MATTHÄUS PASSION. EEN PAAR JAAR GELEDEN BETRAPTE HIJ ZICHZELF OP EEN VERONTRUSTENDE GEDACHTE. NU ALWEER? HET JAAR WAS VOORBIJ GEVLOGEN. EN TOCH WAS ELKE DAG NET ZO LANG GEWEEST ALS ALTIJD.

‘In je jeugd wordt er zo goed voor je gezorgd, je hoéft nauwelijks beslissingen te nemen’.

Douwe Draaisma, als psycholoog werkzaam aan de RUG, maakte kennis met een bekend fenomeen. Hoe ouder je wordt, hoe sneller de tijd lijkt te verlopen. Een week is voor een klein kind een bijna onafzienbare reeks van dagen. Laat staan een maand of zelfs een heel jaar. Maar volwassenen voelen dat heel anders. En naarmate je ouder wordt, lijkt het fenomeen zich steeds nadrukkelijker en verontrustender te manifesteren. Hoe kan dat nou?

Geheugendeskundigen hebben een aantal antwoorden. Het komt, zegt de een, omdat je minder ‘tijdwijzers’ hebt naarmate je ouder wordt. In je jeugd gebeurt er nu eenmaal ontzettend veel. Je gaat naar school, maakt veel vrienden, wordt zelfstandig, ontmoet je eerste liefde... Met het klimmen

van de leeftijd, wordt het leven minder spectaculair. Je bent al jarenlang getrouwd, doet al jarenlang hetzelfde werk. Eenvormigheid en sleur zorgen ervoor dat er minder ijkpunten zijn, waaraan je je herinneringen kunt koppelen. Het gevolg is dat de tijd voorbij ‘vliegt’.

Maar er zijn meer verklaringen mogelijk. Een fysiologische bijvoorbeeld. In het menselijk lichaam tikken inwendige klokken, die bij het ouder worden steeds langzamer lopen. Bij oudere mensen genezen wonden bijvoorbeeld trager dan bij jongeren. Wie een 65-plusser een minuut laat schatten, zal merken dat hij hem langer maakt, dan iemand van 20. De echte minuut duurt net zo lang als altijd, maar wie hem ‘voelt’ als 100 seconden, is verbaasd als na 60 seconden de wekker afloopt.

‘Waarom het leven sneller gaat, als je ouder wordt’ is één van de vele vragen die Douwe Draaisma behandelt in zijn gelijknamige boek. Er zijn andere, die niet minder interessant zijn. Hoe komt het dat een klein kind, dat een prima ontwikkeld geheugen lijkt te hebben, op zijn tiende jaar nauwelijks meer iets weet van zijn eerste jaren? Hoe komt het dat

De vliegende tijd

iemand in doodsnood, het leven als een ‘film’ aan zich ziet voorbijtrekken?

Draaisma was net zo gefascineerd door deze vragen over de werking van het autobiografisch geheugen als veel andere mensen. ‘Het was nieuwsgierigheid,’ vertelt hij. ‘Nieuwsgierigheid naar deze psychologische vragen die ook veel leken zich stellen. Ik wilde ze in een boek behandelen, zonder te denken: is een antwoord wel mogelijk?’ De vragen vallen namelijk buiten het kader van het huidige psychologisch onderzoek. ‘Daar wordt vaak begonnen bij de instrumenten, de testen, de experimenten,’ zegt Draaisma. ‘We onderzoeken wat we daarmee kunnen beantwoorden. Ik ben begonnen bij de vraag.’

Een hele fijne ‘date’

Draaisma spitte in de geschiedenis van de psychologie, grastuinde in de neurologie en keek zelfs of de schone letteren hem aan antwoorden konden helpen. De resultaten kwamen in zijn boek terecht, in korte hoofdstukken, die elk apart een vraag behandelen. De antwoorden die hij geeft zijn vaak niet eenduidig, en vormen meestal maar een deel van de verklaring, maar toch geven ze een handvat bij de beantwoording van fascinerende vraagstukken. Want hoe kómt het toch dat kleine kinderen zo weinig lijken te onthouden? ‘Het is een vraag waar je niet omheen kunt als je zelf kinderen hebt,’ zegt Draaisma. Hij vertelt over een experiment waarbij kinderen van een jaar of vijf, foto’s te zien kregen van leeftijdsgenootjes waarmee ze dagelijks contact hadden. Op het moment zelf konden ze de foto’s prima herkennen. ‘Maar als ze tien of vijftien zijn is het weg. Als je een zelfde experiment doet met middelbare scholieren en je laat ze tien jaar later de foto’s van oud-klasgenoten zien, dan blijft de herinnering wél bestaan.’ Dat een klein kind zo slecht onthoudt, komt misschien wel doordat ze vaak nog weinig ik-besef hebben. ‘Om een per-

soonlijke ervaring te onthouden, moet je wel beseffen dat jij het bent, die al die dingen meemaakt,' zegt Draaisma. Een andere verklaring zegt dat het komt omdat je autobiografisch geheugen vooral van belang is voor de toekomst. 'In je jeugd wordt er zo goed voor je gezorgd, je hoeft nauwelijks beslissingen te nemen, dus ook niet veel te onthouden. Maar als je ouder wordt, vooral rond een jaar of vijftien, dan moet je je persoonlijke ervaringen goed vasthouden.'

Draaisma schreef zijn boek voor alle mensen die zich dit soort vragen wel eens stellen. En het resultaat is een soepel leesbare bundel, net lekker om even in te lezen in een verloren uurtje. De psycholoog valt zijn lezers niet lastig met onnodige vaktermen, maar dat wil niet zeggen dat het voor medepsychologen niet interessant zou zijn. 'Het is toch geschreven in een jonge traditie van hernieuwde belangstelling voor onderzoek naar het autobiografisch geheugen.'

De titelvraag van zijn boek blijft de geheugenpsycholoog toch het meest fascineren. Helemaal, omdat de tijd voor Draaisma persoonlijk de tijd de laatste maanden juist weer voorbij lijkt te kruipen. 'Het is een hele rare sensatie. Dit is mijn vijfde boek, maar ik heb er in één maand meer van verkocht dan alle vier daarvoor bij elkaar opgeteld. Al die spreekbeurten in boekwinkels en lezingen, dat is nieuw voor mij. En daarom kijk ik terug op een periode die gevoelsmatig veel langer heeft geduurd dan een paar maanden. Wel paradoxaal voor een boek met deze titel.'

De situatie pleit voor de 'tijdwijzer'-verklaring. Mocht bij een volgend boek hetzelfde gebeuren dan zal het effect snel ver-

dwijnen. 'Dan krijg je hetzelfde als wanneer je voor de derde keer op vakantie gaat naar Bretagne.' De individuele herinneringen verdwijnen en het wordt een routineherinnering. Bij lezingen wordt hem vaak gevraagd hoe je het beste een mooie herinnering vast kunt houden. Want soms maak je iets mee, dat zo mooi, zó goed is, dat je het integraal wilt vastleggen in je geheugen. Zo'n hele fijne date, met een goede sfeer, heerlijke wijn, fantastisch eten... 'Als je zoiets beleeft,' grinnikt Draaisma, 'dan is de beste oplossing om nooit meer af te spreken. Maar ja, zo zitten mensen niet in elkaar. Ze willen nog eens, en nog eens. En dan verdwijnt het unieke.'

Christien Boomsma

Douwe Draaisma.
Waarom het leven sneller gaat als je ouder wordt.
 Historische uitgeverij, Groningen, 2001.
 285 pag. € 22,95.

GRONINGEN. UNIVERSITEIT. MAAR OOK TALLOZE STRATEN, HUIZEN, BRUGGEN, PLEINEN MET EVEN ZOVEEL HERINNERINGEN DAARAAN VAST. BEKENDE OUD-RUGSTUDENTEN VERTELLEN OVER HUN SPECIALE PLEK.

Martin Bril (42) / columnist voor de Volkskrant / studeerde filosofie tussen 1978 en 1982 / verliet Groningen zonder titel, 'want de studie was te moeilijk voor mij' / speciale plek: de Akerkstraat

'Die straat bij de Vismarkt, met op de ene hoek de sigarenboer, op de andere hoek de dropwinkel die net dicht is. Ik heb er een gedicht op geschreven, voor mijn bundel die binnenkort uitkomt. Ik had mijn kamer aan het Akerkhof, en liep door de Akerkstraat, waar ik ook naar toe ging. Naar het Academiegebouw, naar de kroeg, naar het kantoor van de GSB. Het mooie van de straat is dat hij nooit veranderd is. Hij heeft iets tijdloos, iets ouderwets. De Grunneger Sproak zit er, nog steeds. En café De Witte Raaf. Onveranderd. Met nog altijd die gele lichtbak en de vitrages dicht. Zo'n café waar je niet naar binnen durft. Maar ik denk dat er vier stamgasten zitten met afgezakte spijkerbroeken en een verlopen vrouw achter de bar. In al die jaren in

Groningen, en ook de vele keren dat ik later in Groningen was, ben ik er nooit geweest. Of toch? Ik weet het niet meer. Maar het mooiste is het geluid dat het straatje maakt. Door de klinkertjes en omdat het er altijd stil is hoor je altijd je eigen voetstappen. Vooral in het begin. Waar vind je midden in de stad nog een plek waar je je eigen voetstappen hoort, waar je voelt dat je beweegt en dat jij het bent die beweegt? Ja, het geheim van de Akerkstraat zit in het plaveisel. Het is typisch een straatje waarin je je heel eenzaam voelt en tegelijk heel erg opgenomen in de stad.'

Ellis Ellenbroek

RUG-Alumnipas

Na uw afstuderen of promoveren is er beslist geen einde gekomen aan uw band met de universiteit. U bent en blijft immers RUG-alumnus! Voor al onze oud-studenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Daarmee kunt u gebruik maken van een aantrekkelijk servicepakket, dat voortdurend wordt uitgebreid. De pas kost € 35,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen € 12,- per jaar!

Alle voordelen op een rij

- Cursussen, opleidingen en onderwijs**
- 10% korting op alle opleidingen van Academische Opleidingen Groningen (ook HOVO)
 - 20% korting op alle cursussen bij de USVA
 - 10% korting op computercursussen (externe tarieven) van het RC
 - 15% korting op reguliere talencursussen bij het Talencentrum
 - 10% korting op open colleges bij de letterenfaculteit
 - 10% korting op open colleges bij de theologische faculteit
 - 5% korting op juridisch postacademisch onderwijs
 - korting op cursussen Frans bij het Centre Culturel Français
 - korting op abonnement bij Studium Generale Groningen
 - diverse kortingen op postacademisch onderwijs bij PPSW

- Artikelen, diensten, uitstapjes enz.**
- ACLO-kaart bij het Sportcentrum van de RUG blijft mogelijk
 - korting op een lenerspas voor de UB
 - € 5,- korting op het RUG-voorjaarsdiner (normale prijs € 25,-)
 - € 50,- korting op de RUG-cultuurreis (normale prijs € 1250,-)
 - 10% korting op alle artikelen met RUG-logo in de RUG-winkel
 - 25% korting op een UK-abonnement
 - 20% korting op concerten van het Noord-Nederlands Orkest in De Oosterpoort
 - 20% op weekendovernachtingen in het University Guesthouse
 - 10% korting op weekendarrangementen van de VVV Groningen
 - 10% korting op arrangement hotelpaleis Het Stadhouderslijk Hof te Leeuwarden

- 10% korting op loopbaanoriënteringstraject van organisatieadviesbureau MDP
- 10% korting op Persoonlijke Aankoopbegeleiding van Kamminga Makelaars
- RUG-medewerkerstarief voor pc's en toebehoren van het RC
- gratis toegang tot alle universitaire musea in Groningen

Informatie

Bestel de brochure (met aanvraagformulier):
 Telefoon (050) 363 77 67
 Fax (050) 363 63 00
 alumni@bureau.rug.nl
<http://www.rug.nl> (alumni)

Voorbij de kwaliteit wint de verleiding

ZELFS HET BESTE BEDRIJF MOET ER VOORTDUREND OP BLIJVEN LETTEN. ER TE WEINIG AAN DOEN WERKT IN HET VOORDEEL VAN DE CONCURRENTIE, ER TE HARD AAN WERKEN MAAKT EEN BEDRIJF ONNODIG KWETSBAAR. HET ONDERHOUDEN VAN DE EIGEN CORPORATE IDENTITY IS EEN VORM VAN EVENWICHTSKUNST, STELT HOGLERAAR BEDRIJF EN CULTUUR RIEN T. SEGERS.

Rien T. Segers

In een moderne, technologisch hoog ontwikkelde samenleving is het leveren van kwaliteit alléén niet langer voldoende om de concurrentie te verslaan in de strijd om de gunst van de consument. Kwaliteit is een gegeven geworden. 'Zo zijn er eigenlijk geen slechte auto's meer,' meent Segers. 'En dat geldt ook voor mobiele telefoons, televisies, noem maar op. Wie slecht spul aanbiedt, is gezien. Dat bedrijf kan wel ophouden.'

De echte, moderne concurrentieslag wordt gevoerd tussen gezonde bedrijven en draait om de uitstraling van het bedrijf, het imago van de producent dat doorklinkt in zijn product. 'Iemand die een BMW aanschaft, koopt meer dan alleen een auto. Het gaat om toegang tot de zogenaamd exclusieve wereld van de BMW-rijder.' Klanten moeten worden verleid met ervaringen, belevingswerelden. Dat ze bereid zijn daarvoor flink in de buidel te tasten, is evident. 'In het zuiden van Spanje staat een fabriek waar van hetzelfde type auto zowel Fords, Volkswagens en Seats gemaakt worden. Toch is het ene type 5000 euro duurder dan het andere.'

Dobberende zwanen

Die verleidingskunst is volgens Segers

een onmisbaar onderdeel van wat hij de 'corporate identity' van een bedrijf noemt. Pas als die 'identiteit' goed is, ligt de weg naar succes open, meent hij. Het is de kern van zijn inaugurale rede, uitgesproken in november 2001 aan de RUG. Maar het opbouwen van een sterke identiteit is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Zoals eerder opgemerkt, een goed product of goede dienst is nog maar het begin. Het bedrijf moet in financieel-economisch opzicht zichtbaar goed gezond zijn. De 'statistics' moeten dat laten zien: de salarissen van medewerkers, de productiecapaciteiten, de waarde van de aandelen, et cetera. Wie daar de fout in gaat, zoals de Nederlandse Spoorwegen ('het product is niet goed, want de treinen rijden niet op tijd') of valsspeelt (zoals het Amerikaans energiebedrijf Enron dat enorme verliezen verzweeg) begint al met een fundamenteel probleem en brengt het imago enorme schade toe.

Daarnaast wordt een goede corporate identity bepaald door zowel het interne imago van het bedrijf als het beeld dat de rest van de wereld er van heeft. Met name het interne imago wordt volgens Segers nogal eens vergeten omdat bedrijven te zeer bezig zijn met de

'buitenkant'. 'Kijk naar al die massaoantslagen bij ABN Amro en KPN. Dan kun je nog zoveel geld uitgeven aan reclamecampagnes, zulke dingen zijn fnuikend voor het imago van die bedrijven.'

Natuurlijk vermag goede reclame veel. Neem KLM. De Nederlandse luchtvaartmaatschappij investeert al een jaar of vijftien zeer veel geld in het beeld van de betrouwbare 'zwanen' die reizigers veilig brengen waarheen ze maar willen. Maar juist die o zo zorgvuldig opgebouwde reputatie wordt sinds kort eenvoudig 'geleend' door prijsvechter Easyjet. In een reclamefilmje dobberen twee blauwe ganzen en verschijnt uiteindelijk de vraag in beeld: 'Ook op zoek naar bodemprijzen?' Het kost KLM miljoenen.

Kersenbloesem

Want los van de vraag of het allemaal wel netjes is, het 'easyjettisme', zoals Segers het noemt, is een succesvolle strategie. 'Zulke spelers doen iets wat grote bedrijven ook moeten blijven doen: heel scherp kijken naar de omgeving waarin je opereert en naar wat de concurrentie doet.' Het is niet afdoende om er, zoals KLM, op te vertrouwen dat geld blijven pompen in een eenmaal

opgebouwd imago genoeg is. Dat voorbeeld bewijst volgens Segers dat leunen op één sterk punt niet volstaat. 'Teveel doen aan de buitenkant is vaak wel tonnen aan reclame weggooien. Want moet je als bedrijf wel elke week die paginagrote advertentie hebben op de achterkant van de *Telegraaf* of de *Volkskrant*?'

Uiteindelijk is het opbouwen en vooral onderhouden van de juiste corporate identity een kwestie van balanceren tussen verschillende onderdelen van bedrijfsvoering. Waarbij tussen echt sterke bedrijven het verschil gemaakt wordt door de kwaliteit van het externe imago. En daarbij gaat het lang niet altijd om rationele, meetbare kwaliteiten. Segers komt met een voorbeeld uit het Japan van de jaren tachtig. Twee fabrikanten van filmrolletjes, Sakura

en Fuji, leverden een felle concurrentiestrijd, die beslist werd door de naam. 'Sakura betekent "kersenbloesem" en Fuji is de gelijknamige berg. Allebei maakten ze prima filmrolletjes, maar klanten meenden op foto's van Sakura altijd een witroze gloed van kersenbloesems waar te nemen, terwijl foto's Fuji de werkelijke kleuren zouden tonen.' Onderzoek wees uit dat het fenomeen alleen werd gezien als mensen wisten dat ze keken naar foto's van Sakura. In een test met anonieme foto's bleef van het van het verband tussen merk en gloed niets meetbaars over. Oftewel: het lastigste deel van de corporate identity zit in het hoofd van de consument. ■

Jan R. Blaauw

Klanten moeten worden verleid met ervaringen, belevingswerelden. Dat ze bereid zijn daarvoor flink in de buidel te tasten, is evident.

SYMPOSIUM MEET THE EXPERT - LENETTE SCHUIJT

De Academie voor Ondernemerschap organiseert het symposium 'Met ziel en zakelijkheid' dat plaatsvindt op 23 mei 2002 in hotel Newport te Huizen. Onder leiding van Lenette Schuijt wordt u uitgenodigd te reflecteren over wat het vraagt van managers en leiders, die voor de paradoxale opgave staan inspirerend leiding te geven binnen een kader waar de zakelijkheid regeert. Hoe vind je een evenwicht tussen ethiek en koopmanschap? Lenette heeft als managementtrainer, coach en auteur veel ervaring en geeft lezingen, trainingen en coachingsgesprekken. Aan de hand van voorbeelden uit haar eigen praktijk werpt zij vragenderwijs paradoxen op. Ten slotte formuleert ze samen met de deelnemers een

antwoord op het thema waaraan dit symposium is gewijd: zijn wijzelf en onze leiders wel in staat om ziel en zakelijkheid te verbinden?

De paradoxen in leiderschap die zij hanteert zijn:

- 'naar binnen keren' versus 'naar buiten keren'
- 'zijn' versus 'doen'
- 'de weg' versus 'het doel'
- 'loslaten' versus 'verantwoordelijkheid nemen'
- 'individualiteit' versus 'gemeenschap'

Lenette: 'Misschien is hun menselijkheid wel het belangrijkste dat je blijft van goede leiders. Bovendien inspireren zij anderen om hun eigen gedrag te onderzoeken.'

Meer informatie en aanmelding:

Studieadviescentrum, tel. (050) 316 21 11

www.academievoorondernemerschap.nl of

avo-rug@aog.nl

Cursus Praktisch Overnamemanagement

Topdocenten van Deloitte & Touche, Staalbankiers en Sport Minds Business presenteren essentiële kennis om u vroegtijdig voor te bereiden op een bedrijfsovername. Zij bieden u: inzicht in de financiële planning voor en na de bedrijfsoverdracht, kennis van het onderhandelingstraject bij de bedrijfsoverdracht en een gedegen voorbereiding op een succesvolle overname.

Bent u directeur, grootaandeelhouder van een onderneming, zelfstandig ondernemer of topmanager, met het voornemen in de toekomst uw bedrijf aan te bieden voor bedrijfsoverdracht? Dan leidt deze collegereeks tot essentiële uitbreiding van uw kennis van een tijdig voorbereide bedrijfsovername. Tijdige voorbereiding vergroot uw eigen speelruimte tijdens het

onderhandelingstraject bij de bedrijfsoverdracht. Door het volgen van deze collegereeks krijgt u meer inzicht in beoordelingscriteria, financieringsvormen en de financiële gevolgen van een bedrijfsoverdracht. Sport (golfen) zal onderdeel uitmaken van het programma.

Programma

De zes collegedagen (donderdag en vrijdag) worden gehouden op Golfclub De Scherpenbergh te Lieren op: 16 mei, 17 mei, 6 juni, 7 juni, 27 juni en 28 juni.

Info: tel. (050) 316 21 11

www.academievoorondernemerschap.nl

avo-rug@aog.nl

De Academie voor Ondernemerschap biedt de volgende colleges aan:

- Management & Intuïtie Forum
- Veranderingsmanagement Forum
- Strategisch Leiderschap Forum
- Praktisch Financieel Management voor niet-financiële managers
- Praktisch Overname Management
- Meet the Expert
- In Company Forum

Agenda

De Academie voor Management organiseert 20 postdoctorale leergangen per jaar. Meer dan 700 leidinggevenden en professionals uit tal van ondernemingen en organisaties nemen jaarlijks deel aan onze programma's: postdoctorale leergangen, mastertrajecten en executive programma's.

De postdoctorale leergangen:

- duren 12 à 14 dagen, verspreid over 6 à 7 maanden
- worden tweemaal per jaar georganiseerd
- worden op centrale locaties gehouden

Start leergangen voorjaar 2002

21 maart	Merkmanagement
10 april	Strategische Marketing van Diensten
17 april	E-Business
18 april	Customerbased Marketing Management
23 april	Strategic Business Development
16 mei	Human Core Business
21 mei	Business to Business Marketing
23 mei	Strategisch Communicatie-management

Meer informatie/studieadvies:

tel. (050) 316 21 15

www.academievoormanagement.nl

Nieuwe leergang over duurzaam ondernemen

Eind 2001 verscheen een SER-advies met de titel 'De winst van waarden'. Begin dit jaar werd het kabinetsstandpunt gepubliceerd: 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen, het perspectief vanuit de overheid'. Wij verwachten van ondernemers dat zij niet alleen economisch een goed resultaat bereiken, maar dat een organisatie bijvoorbeeld ook in sociaal en ecologisch opzicht verantwoord opereert. De Academie voor Management speelt in op deze ontwikkeling en start eind van dit jaar een leergang over Duurzaam Ondernemen. Deelnemers krijgen de gelegenheid om te leren van elkaar en worden door docenten uit wetenschap en praktijk begeleid om een concrete strategie voor Duurzaam Ondernemen te ontwikkelen, afgestemd op de specifieke kenmerken van het bedrijf. Interessant in dit verband is dat vijf faculteiten van de Rijksuniversiteit Groningen samenwerken aan de ontwikkeling van een meetlat, een rapportagemodel om duurzaam ondernemen meetbaar te maken. Tot slot wordt in het volgende nieuwsbulletin voor alumni van de Academie ook aandacht besteed aan dit onderwerp onder de titel 'Farmaceutische industrie daagt huisartsen uit na te denken over waarden'. Een alumna van de Academie, werkzaam bij Novo Nordisk Farma B.V., wordt geïnterviewd over veldonderzoek ter afronding van zijn mastertraject.

Enquête Alumni Bedrijfskundige Leergangen

Om de band tussen oud-deelnemers onderling en Academische Opleidingen Groningen te versterken, hebben wij het idee opgevat om op geheel nieuwe wijze alumnibijeenkomsten te organiseren. Telefonisch hebben wij oud-deelnemers gesproken en geïnventariseerd of er behoefte is aan contacten met oud-deelnemers en Academische Opleidingen Groningen en hoe dit het beste kan worden ingevuld. Dit heeft geresulteerd in een vragenlijst 'Alumni-onderzoek Bedrijfskundige Leergangen'. De resultaten worden meegenomen in een definitieve invulling van het alumnibeleid. Wij willen nog voor de zomer een eerste activiteit organiseren.

Info: Annelieke Geerdink,

tel. (050) 316 20 34,

geerdink@aog.nl, www.aog.nl

Alumnigids Master of Facility Management

Ook dit jaar brengt Academische Opleidingen Groningen een alumnigids Master of Facility Management uit. Het bouwen aan een relatiernetwerk met betrekking tot het vakgebied Facility Management is voor veel oud-deelnemers aan de leergang belangrijk en de alumnigids wordt als zeer welkom ervaren. Voor de alumnigids 2002 zijn de meeste wijzigingen inmiddels ontvangen en de nieuwste versie van de gids zal half maart 2002 gereed zijn.

Info: Annelieke Geerdink,

tel. (050) 316 20 34,

geerdink@aog.nl, www.aog.nl

Afgestudeerden AOG

Incompany Business Strategy Course

Wehkamp 2
N.N. Smit, H.W. Pessink, I.H.B. Leus, A.J. Kroes,
R. Krahé*, E.A.M. van Kempen, A.H. Haken,
K.M. de Gunst*, G.C. van Dijkhuizen, S.G. van Dijk-Kuin,
J.S.H. Citteur, J. Bolding, N. Al Mawla

Incompany Business Strategy Course

Essent 1
S.G. Zeevat, M. Vos-van Gool, W.J.A. Lones,
A.G.D. Koelen, C.V. Helder, B. Heida, R.J.A. Dolkemade,
B. van den Berg

Human Core Business 3

A.H.G. Visser • Nettenbouw BV
R. van Voorst • Hogeschool Windesheim
H. Vosseberg • Rabobank Dwingeloo
ir. P.J. van den Klinkenberg • CMG Diensten BV
M.J.E. van Soest • Fortis Bank Nederland NV
drs. R. Wijmenga • PinkRoccade
J.L. Burggraaf • Fortis Bank
C.J.M. Willemse • Rabobank Bergen op Zoom
drs. D. Liefink • Noorderpoortcollege
drs. M.H.C. de Wit • Deloitte & Touche Human Capital
mr. J.M. Berends • Rabo Securities NV
ing. W. van der Heide • Autobedrijf Van der Heide
drs. T. Bergsma • Transavia Airlines CV
drs. B.H.M. Janssen* • RMO International BV
drs. R.J. de Kievit* • Stichting Leerplanontwikkeling

HR Strategie 9

drs. W.A. Tange • Philips DAP BV
R.J. Bogisch • Gemeente Zoetermeer
K.O. Schouwstra • Beiersdorf NV
G. van Alteren • Cap Gemini Ernst & Young
drs. A. Kroes • Rabobank Sneek Zuidwest Friesland
mr. N. Schotanus • Mees Pierson
J. Huizing • Rijksuniversiteit Groningen
mr. A.L. Plomp • Berk Accountants en Belasting-adviseurs
H. Liefink • DHL International BV
drs. M. Visser • Human Capital Group
mr. P.H.M. Kanters • AVOA
L. Benthem • Achmea Sociale Zekerheid
drs.ir. D.H.A. Hubers • Prof.mr. W.P.J. Pompestichting (inhaler HRST 8)
drs. H.E.M. Geurts* • GUO
J.M. ter Haar* • Brunel
B.P.F.M. Jansen* • Gemeente Venray
drs. I.J.J. van Gaalen* • Staedion
drs. J.H. Pastoor* • Daimler Chrysler Nederland BV

Merkmanagement 14

drs. H.R. van der Loo • Samhoud Dienstenmarketing
N.W.P. Smeeman • NOC*NSF
V.J. de Witte • Belastingdienst
drs. R.A.I. van der Leege • Pokon & Chrysal BV
E. Valkenburg • Minolta-QMS Benelux
drs. S.H.W. van Slooten* • Achmea Holding NV
C.G. van Kessel • Travel Unie International Nederland NV
drs. P. Borsboom • Tappan Utrecht BV
drs. N.B.M. Pol* • Belastingdienst
H.N. Henning • Be One BV
drs. M.L. Braam • KPN Mobile BV
C.R. van Santvoord* • Koninklijke Niemeyer BV
drs. M.Q. Ruigrok • Imperial Tobacco Nederland
S.J.C. Stuyts • KPN Mobile BV
P.C.M. Put • ANWB BV
M.J. Hogenboom • Bennis Porter Novelli
D.J. Hemmink* • Van Gend & Loos BV
J.H. den Uyl • Centraal Beheer
drs. M. Wildschut • PMSvW/YAR
C.E. Glerum* • NV Nederlandse Gasunie
drs. B.M.N.M. Verbruggen • Philips DAP Europe/MEA
Gebouw HVP

Afgestudeerden Bedrijfskundige leergang Groningen 8 Boven van links naar rechts: René van den Bogert, Lucas Buikema, Sietze Vriend; Midden van links naar rechts: Michiel van der Waaij Simon Busman, Gerard Eising; Onder van links naar rechts: Annelies Bezuijen, Jan Ganzeveld, Marcel Bergervoet (kerndocent), Werner Hilverts.

Strategische Marketing van Diensten 8

M.A. Krauss MBA • F. van Lanschot Bankiers
M. Kemink • KPN Telecom BV
J.S.M. den Brinker • Commit Arbo
M.C.J.F. Loderus-Wijnen • Amsterdam Airport Schiphol
R.G.W.G. Visser • Paul Postma Marketing Consultancy
drs. M.W. Thijssen • TNT Post Groep PakketService
A.G.M. Roozendaal* • Het Groene Land Achmea
ing. D.J. Dijkman* • Rabobank Enschede BA
drs. A.W. van 't Hoenderdal* • Vertis BV
J.J.A. Vermeule MBA* • Fortis Nederland NV
S. ten Wolde* • Delta Lloyd
J.C.W. Smulders* • F. van Lanschot Bankiers NV
A. Salzer-Levi* • Fleissig BV
drs. M. Wemelsfelder* • Uitgeverij Zwijsen BV
G. Karsch* • Westland/Utrecht Hypotheekbank NV
W.F. Jurgens • Asito BV
J.A. Tebbens (SMD 7)* • Rabobank Bedum-Ten Boer
R.F. Uijl (SMD 6)* • Vereniging Kamers van Koophandel
P.K. Verheugd (SMD 6)* • Het Financiële Dagblad

Strategisch Communicatie Management 12

L.J.E. Disney* • Bikker
I.M.M. van der Fluit* • Sterpolis Verzekeringen
drs. M.K. Hagen* • Universiteit van Amsterdam
A. Hartevelde* • CasTel Media
S. Koster* • Koninklijke Auping BV
M.P. Koetsier • Frico Cheese
G. Loomans • Wereld Natuur Fonds
P. de Lugt • Pharma Partners BV
D.C. van Maaren • Philips Lighting BV
C.N. van der Mark • Wubbe BV
drs. D.M. Mevissen • Nederlands Danstheater
drs. M.A. van Soomeren • Media Exposure BV
V.L.G. Steyger • BvH Communicatie-Adviesbureau BV
M.J. Willet

Incompany Strategisch Projectmanagement NVB 1

mr. D.A.C. Bokx • Bokx Vastgoed Ontwikkeling BV
H. van Bree • Verax Projectontwikkeling

D. Bussman • Bussman Winterswijk BV
ir. W.A. Gaymans • Maarsen Groep
F.E. Hegeman • Hegeman Bouwpartners
H.H. Hulsman • Bunnik Projecten
mr. A.B.L. de Jonge • WCN
T.L.A.A. Klijn • BVR Projectontwikkeling
M.P. Logtenberg • Vestia Projectontwikkeling BV
J.M. Meulenkamp • Vestia Beheer BV
P.B.B. Oude Egberink • Aannemersbedrijf W.J. Haafkes
T.J.C. Perik • Pebem Vastgoed
J.L. van der Poel • Verhoeven Vastgoed BV
ing. W. Pleune
P.J. Scheeren • Sedos Beheer BV
A. Stienstra • Gerritsen Projectrealisatie BV
H.A. van Vark • Vestia Projectontwikkeling BV
ir. K. Visser • Hurks Bouw & Vastgoed BV
M.J. Wilderom • BVR Projectontwikkeling
J.P. de Wit • Ontwikkelingsmij OVOM BV
ing. M.H.A. Vrensen • De Bonth van Hulten
ing. P.I.J. Terpstra • TRS Zuid BV
ir. H.M. Haenen • M.J. de Nijs Projectontwikkeling

Afgestudeerden Bedrijfskundige Leergang Groningen 8

A.M. Bezuijen • Capac Uitzendbureau
R.J.G. van den Bogert • KPN Telecom
ing. S. Busman • Origin Groningen BV
B.R. Douwes • UCOSAN BV
G.J. Eising • Marine Service Noord
N. Estejé • Estejé Management BV
J. Ganzeveld • SNS Assurantiën Noord Nederland BV
W. Hilverts • Philips Domestic Appliances
A.I. Pit* • Stuifmeel Techniek BV
S.G. Vrind • KPN Datacenter
J.M. van der Waaij • KPN Datacenter
R.P. van der Waarden* • Regus Business Centre BV
L. Buikema* • PPG Industries Fiber Glass
G. van der Poel* • COA

*) Certificaat

Activiteiten van Studium Generale Groningen

Het debat- en lezingencentrum van de RUG draait op volle toeren. Hieronder een overzicht van de activiteiten die al vaststaan.

Dr. Otto Boele

Van Poesjkin tot pulp. De Russische leescultuur in Repins tijd
Donderdag 21 maart, 20.00 uur

Wat las men zoal in het Rusland van Tolstoj en Dostojevski?

Dr. Martin Bossenbroek

Fout na de Oorlog?
Maandag 25 maart, 20.00 uur

De historicus dr. Martin Bossenbroek schreef in opdracht van de overheid het boek *De Meelstreep. Terugkeer en opvang na de Tweede Wereldoorlog*. Hij houdt een lezing en wordt daarna geïnterviewd door drs. Marnix Koolhaas van het VPRO-radioprogramma OVT.

Rondetafelgesprek over de strip

Donderdag 11 april, 20.00 uur

met o.a. literatuurwetenschapper en striptekenaar dr. Jan Baetens uit Leuven.

Prof.dr. Robert Zwijnenberg

Everything you always wanted to know about... Leonardo da Vinci
Maandag 15 april, 16.30-17.30 uur

Robert Zwijnenberg, hoogleraar Kunstgeschiedenis in relatie tot natuurwetenschap en techniek van de Universiteit Maastricht, toont het bijzondere karakter van de manuscripten van Leonardo da Vinci (1452-1519).

Dr. Gé Speelman

Jonge doctors: Twee geloven op een kussen
Woensdag 24 april, 16.30-17.30 uur

Theologe Gé Speelman sprak uitgebreid met Nederlands-Egyptische huwelijkspartners. Zij vertelt over haar bevindingen.

Prof. dr. Paul Cliteur

Darwin, dier en recht
Vrijdag 26 april, 20.30 uur in Boekhandel Scholtens Wrusters

In zijn nieuwste boek *Darwin, dier en recht* pleit filosoof Paul Cliteur voor een plek voor dieren in ons morele denken.

Informatie Studium Generale Groningen
tel. (050) 363 54 63, studium@bureau.rug.nl of www.rug.nl/studium

Rectificatie

In het decembernummer 2001 van de *Broerstraat* 5 vertelde Catherine Keyl over een voor haar bijzondere plaats in Groningen in de rubriek 'Ain wondre stad'. Bij de foto van Keyl is de naam van de fotograaf per ongeluk niet genoemd: Patricia Steur.

The fire from within

Vier jaar geleden startte het Ubbo Emmius Fonds met zijn aanpak van relatiebeheer. Nu stellen we vast dat een beweging tot stand is gekomen waaraan steeds meer alumni deelnemen. Zij hebben er plezier in. En dat plezier doet een zichzelf versterkend proces ontstaan dat het verleden en het heden met de toekomst verbindt.

Er zijn hiervan voorbeelden te over. Neem de voorjaarsdiners op 4 april a.s. Een groot aantal alumni zal hierbij van de partij zijn om zich te laten informeren over de nieuwste ontwikkelingen op allerlei gebieden en om hierover met elkaar in discussie te gaan. Of de alumnireis die binnenkort een dertigtal mensen naar Sint-Petersburg voert.

Een recente ervaring die mij trof, had plaats tijdens een ontmoeting met een alumna die twintig jaar geleden Groningen had verlaten en die even terug in de stad was. Zij snoof de haar bekende en tevens haar verrassende sfeer met diepe teugen op. Toen zij hoorde over de doelen en het functioneren van het Eric Bleumink Fonds, zei ze enthousiast: 'Hier wil ik iets in doen. Ik heb zo'n goede tijd in Groningen gehad. Ik stel graag enkele studenten en jonge onderzoekers uit ontwikkelingslanden in staat om een zelfde kans te kunnen grijpen!'

Is het verbazend dat wij geregeld iets dergelijks meemaken? Geenszins. Het Ubbo Emmius Fonds appelleert aan het 'fire from within'. En hierbij leveren onze bestuursleden al een aantal jaren hun diensten als kwartiermakers. Voor sommigen van hen is het vele jaren geleden dat zij in Groningen studeerden. En tegelijkertijd hebben zij Groningen eigenlijk nooit verlaten. Wat voorbijgaat en blijft...

Geert Sanders
Ubbo Emmius Fonds
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 75 95
ubbo.emmius.fonds@bureau.rug.nl

Oraties en afscheidscolleges

WISKUNDE EN NATUURWETENSCHAPPEN

19 maart: afscheidscollege prof.dr. T.S. van Albada. Leeropdracht: sterrenkunde.

21 mei: oratie prof.dr. F.A.J. Muskiet. Leeropdracht: pathofysiologie en klinisch-chemische analyse.

28 mei: oratie prof.dr. E.A. Bergshoeff. Leeropdracht: theoretische hoge-energiefysica.

18 juni: afscheidscollege prof.dr. W.N. Konings. Leeropdracht: microbiologie.

11 juni: oratie prof.dr. C.M. de Glopper. Leeropdracht: taalbeheersing van het Nederlands.

LETTEREN

26 maart: oratie prof.dr. M.G.J. Duyvendak. Leeropdracht: regionale geschiedenis, i.h.b. de veranderingsprocessen in de agrarische samenleving van Noordelijk Nederland.

23 april: oratie prof.dr. O.M. van Nijf. Leeropdracht: oude geschiedenis.

11 juni: oratie prof.dr. C.M. de Glopper. Leeropdracht: taalbeheersing van het Nederlands.

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

2 april: oratie prof.dr. H.J. Hoekstra. Leeropdracht: chirurgische oncologie.

16 april: oraties van prof.dr. Ph.M. Kluin (leeropdracht oncologische pathologie) en mw. prof.dr. J.C. Kluin-Nelemans (leeropdracht hematologie). Aanvang: 16.00 uur.

4 juni: afscheidscollege prof.dr. D. dos Reis Miranda. Leeropdracht: chirurgische intensive care.

PPSW

7 mei: oratie prof.dr. R.P.M. Wittek. Leeropdracht: sociologie.

RECHTSGELEERDHEID

14 mei: oratie prof.dr. P.L.G. Nihoul. Leeropdracht: Europees recht van de informatiemaatschappij.

GODGELEERDHEID EN GODSDIENSTWETENSCHAP

25 juni: afscheidscollege prof.dr. A.K. Ploeger. Leeropdracht: praktische theologie.

Wijzigingen voorbehouden. Afscheidscolleges beginnen om 16.00 uur, oraties om 16.15 uur. Inlichtingen: mw. I. Sibers, tel. (050) 363 52 90.

Armando

Samen met de studentenvereniging *Grimm & Kluge* presenteert de alumnivereniging van germanisten het programma 'Armando Leest en Speelt' op zaterdag 1 juni 2002 om 15.00 uur precies. Armando draagt voor uit eigen werk en zorgt met zijn Armando Quartet voor de muzikale omlijsting. Het optreden vindt plaats in het Tehuis aan de Lutkenieuwstraat te Groningen. Alle alumni van de RUG zijn welkom. In de voorverkoop (tot 15 mei) kost de toegang € 8 voor niet-leden en € 6 voor leden van Alumani. Aan de kassa kost een kaartje € 10. Reserveren: tel. (050) 584 40 11 of (0595) 42 47 02, r.prins@textware.lineup.nl of door het verschuldigde bedrag over te maken op postbankrekening 7818212 t.n.v. Ver. Alumani, Baflo, o.v.v. Armando alsmede eigen naam en adres.

Meer informatie: <http://www.janwillemsen.nl/armando.htm> of de alumani-website <http://members.tripod.com/alumani>.

Geschiedenis van de molecuultheorie

Henk Kubbinga, voormalig KNAW-onderzoeker en oud-medewerker van de Faculteit der Wijsbegeerte van de RUG, heeft een studie gemaakt van de opkomst en ontwikkeling van de molecuultheorie tegen de achtergrond van de algemene geschiedenis van de materie-theorie. Hierover publiceerde hij een boek, *L'histoire du concept de molécule*, dat in drie delen is verschenen bij uitgeverij Springer-Verlag France in Parijs. Kubbinga ging na hoe het moleculaire

denken zich de afgelopen eeuwen in alle takken van de fysica, chemie, biologie en medische wetenschap heeft verbreid. Voor een beter begrip herhaalde hij de belangrijkste historische experimenten in de RUG-laboratoria. Kubbinga heeft het boek opgedragen aan koningin Beatrix en liet daarvoor ook een speciaal exemplaar vervaardigen met leren omslag en goudop-snee. Boekbinders zijn T.W. Rasker en W.J.M. van der Helm, beiden in dienst van de Universiteitsbibliotheek.

Wat heeft Trisha Boer met het Eric Bleumink Fonds?

Trisha studeert bedrijfskunde, zij zit in het derde jaar van haar studie en is een vaste donateur.

'Een poos geleden riep mijn decaan mij in een brief op om een biertje te laten staan en het geld daarvoor af te dragen aan het Eric Bleumink Fonds. Toen ben ik bij mijzelf eens nagegaan wat een studie eigenlijk voor mij betekent. Een verdere ont-plooiing van je intellect. Een grotere kans op een betere toekomst, voor

jou en zelfs voor je kinderen. Noem maar op. En dan heb ik m'n studie nog niet eens afgerond! Maar het lijkt mij dat de werkelijke waarde van je studie pas echt aan het licht komt als je alumnus bent. Dat je dan beseft wat de studie eigenlijk voor jou betekent. En dus ook voor een ander.'

Eric Bleumink Fonds

Het Eric Bleumink Fonds van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en jonge onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt het Ubbo Emmius Fonds. Voor meer informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het Eric Bleumink Fonds:

Ubbo Emmius Fonds
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72, 9700 AB Groningen
Tel. (050) 363 75 95
ubbo.emmius.fonds@bureau.rug.nl

ABN AMRO Groningen
Rekeningnr. 56.30.98.961
t.n.v. Stichting Ubbo Emmius Fonds
inzake Eric Bleumink Fonds

Wie in Groningen aan de RUG heeft gestudeerd, denkt vaak met veel plezier terug aan Noord Nederland met het prettige leefklimaat van de Stad Groningen als hoofdstad van het Noorden. Het bruisende centrum met zijn vele cafés, restaurants, concert- en theaterpodia.

Noord Nederland zoekt ambassadeurs

Behalve Stad Groningen is heel Noord Nederland inmiddels een veelzijdige, ideale, congresbestemming. In het bijzonder bieden de hoofdsteden van Groningen, Friesland en Drenthe een keur aan mogelijkheden, maar inmiddels zijn er in de provincies diverse uitstekende alternatieve accommodaties voorhanden. Aanleiding genoeg dus om er weer eens terug te komen. Bijvoorbeeld in het kader van het congres dat u binnenkort van plan bent te gaan organiseren. Waarom niet in uw oude studentenomgeving? De sfeer van toen hangt er nog! Het Groningen Congres Bureau (GCB) wijst u daarbij de weg. Voor meer informatie raadpleegt u de GCB website of vraagt u het uitgebreide Handboek voor de Congres- en vergaderbranche 2000 - 2001 aan.

Groningen Convention Bureau
Gedempte Zuiderdiep 83
9711 HC Groningen
Postbus 7081
9701 JB Groningen
Telefoon +31 (0)50 367 8326
Fax +31 (0)50 312 6047
E-mail congresbureau@roeze.groningen.nl
Internet www.dsg.nl/congresbureau

Martintoren en Groninger Museum

Aangetrokken bij VNC (Vereniging Nederlandse Congresorganisatoren), NCB (Nederlands Congres Bureau), ENCI (European Professional International) en ECI (European Federation of Congress Bureau).

DE ARBEIDSMARKT WAS SLECHT, TOEN ZE AFSTUDEERDEN. TOCH MAAKTE DE EEN CARRIÈRE IN ZIJN VAKGEBIED. DE ANDER GING WERKEN MET VERSTANDELIJK GEHANDICAPTEN.

Dethmer Willems (35), sociale geografie 1987-1993 /
Werk: projectmanager bij de dienst Stedenbouw en
Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam /
Huis: bovenwoning in historisch stadscentrum Dordrecht /
Huishouden: getrouwd met Renate (33), jeugdhulpverlen-
ster / Maandsalaris: 3125 euro bruto

Dethmer Willems

Michel de Jonge (39), sociale geografie 1982-1988 /
Werk: huisleider bij verstandelijk gehandicapten /
Huis: hoekwoning in buitenwijk Oosterwolde /
Huishouden: woont samen met Marijke (44), werkleider
bij verstandelijk gehandicapten /
Maandsalaris: 2050 euro bruto

Michel de Jonge

'Ik wilde aardrijkskunde en economie combineren en kwam uit bij sociale geografie in Groningen, ook vanwege de afstudeerrichting economische geografie. Pas tegen het eind van de studie maakte ik me iets drukker over de arbeidsmarkt. Wat wil ik ermee? Het bleek niet mee te vallen. Mijn toenmalige partner ging in Dordrecht werken en ik ging met haar mee. Uit pure nood heb ik daar drie maanden als interviewer langs de deuren gelopen. Met een computertje onder mijn arm vragen stellen als: hoeveel aardappelen eet u per week? wat voor shag rookt u? Daarna begon gelukkig het echte werk, op mijn eigen vakgebied. Eerst bij de gemeente Schiedam, toen in Dordrecht en sinds 1997 bij de gemeente Rotterdam. Ik zit bij het bureau projectmanagement van de dienst Stedenbouw. Met ongeveer vijftig collega's werken we voor diverse opdrachtgevers. Ik heb bijvoorbeeld het parkeerbeleid rondom het EK voetbal 2000 gedaan en de herinrichting van een Rotterdamse kade, met bankjes, boompjes en nieuwe bestrating.

Ik krijg meestal projecten die ik zelf wil. Momenteel doe ik een paar intern georiënteerde klussen. De vernieuwing van onze intranetsite, een grote verhuisoperatie van onze eigen dienst. Het leuke van al die projecten vind ik de processen. Ik moet die managen: van het creëren van draagvlak tot aan de besluitvorming. Stiekem vind ik het ook wel leuk dat mijn naam onder de projectrapportages staat. Mensen kijken vaak naar me alsof ik het project ben in eigen persoon.'

'Ik werk in OlmenEs, een kleine leefgemeenschap voor verstandelijk gehandicapten in Appelscha. Sinds een jaar heb ik de leiding over een huis met zeventien bewoners en acht verzorgers. Daarvoor was ik groepsleider. Toen ik van de middelbare school kwam, twijfelde ik tussen scheikunde en psychologie. Het werd scheikunde, maar niet voor lang. Dat stond voor mij te ver van het sociale leven af. Daarom koos ik sociale geografie, een brede studie die ik probleemloos doorliep. De arbeidsmarkt was echter ongunstig. Ik werd vrijwilliger bij de dienst ruimtelijke ordening van de gemeente Groningen en deed bedrijfs-terreinenonderzoek. Tot heel die onderzoeksafdeling werd wegbezuinigd en opging in een stichting.

Mijn oudere zus was afgestudeerd als psycholoog en kon ook geen werk vinden. Zij belandde in Bosch en Duin, bij Zeist, in de gehandicaptenzorg. Toen ik haar daar bezocht, zag ik dat dat héél ander werk was. Mensenwerk vanuit het hart. Ik werd vrijwilliger en later invalkracht in Bosch en Duin en ontmoette er mijn vriendin. Die had het plan een half jaar naar India te gaan. Ik schraapte mijn spaarcentjes bij elkaar en ging mee. Na zeven maanden terug uit India besloot ik door te gaan in de gehandicaptenzorg. Ik wilde wel iets bereiken in de sociale geografie, maar de drang om bij mijn vriendin en het gehandicaptenwerk te zijn was sterker en ik volgde een verpleegkundigenopleiding. Marijke en ik gingen na een paar jaar naar Appelscha. De rust en de ruimte van het Noorden trok ons erg aan.'